

SWV Utrecht PO
goed voor elkaar

Handreiking

Aanmelding en plaatsing in het basisonderwijs

januari 2024

Inleiding

Vanuit het stedelijk thuiszittersoverleg met de grote schoolbesturen (PCOU, KSU en SPOU), het Samenwerkingsverband en leerplicht is de gezamenlijke wens uitgesproken om een handreiking aanmelding en plaatsing op te stellen. Een document dat ondersteunend is aan de samenwerking tussen de scholen, het Samenwerkingsverband en de andere kernpartners als het gaat om aanmelding en plaatsing binnen Utrecht.

Anno januari 2024 hebben alle Utrechtse schoolbesturen hun handtekening gezet onder het nieuwe Utrechtse aanmeldbeleid.¹ Het nieuwe aanmeldbeleid is in lijn met de ambitie die gesteld werd in de Utrechtse Onderwijsagenda 2019-2022²: ‘gelijke onderwijskansen voor ieder kind’. In de huidige Onderwijsagenda 2023-2026³ is gelijke kansen wederom een belangrijk uitgangspunt.

Het nieuwe aanmeldbeleid geeft richting aan de aanmelding en plaatsing van de zogeheten onderinstroom: peuters die naar de basisschool gaan, als zij 4 jaar worden. De zij-instroom – als gevolg van een tussentijdse schoolwissel of instroom na de leeftijd van 4 jaar – is nog niet opgenomen in dit aanmeldbeleid. Deze handreiking biedt houvast in de situaties waarin het niet zonder meer lukt om voor zij-instromers een passende onderwijsplek te vinden. Deze handreiking gaat verder waar het stedelijke aanmeldbeleid eindigt.

Op 4 november 2020 informeerde Minister Arie Slob de Tweede Kamer over de evaluatie en verbeteraanpak passend onderwijs⁴. Hierin presenteerde hij 25 voorstellen om een nieuwe weg in te slaan met passend onderwijs. Een aantal van deze voorstellen is mede aanleiding geweest om deze handreiking door te ontwikkelen tot het document dat nu voor u ligt.

Voorstel 3 uit de verbeteraanpak passend onderwijs stelt dat er een *strakkere* zorgplicht moet komen. De zorgplicht – die sinds passend onderwijs is ingevoerd – verplicht scholen om te onderzoeken welke extra ondersteuning een leerling nodig heeft en of de school deze extra ondersteuning kan bieden. Dit voorstel van de Minister vraagt om betere informatie over de zorgplicht richting ouders en leerlingen, zodat zij weten waar zij recht op hebben. Deze informatie moet zowel op de website van de scholen te vinden zijn als op de website van het Samenwerkingsverband. Dit alles om ervoor te zorgen dat kinderen snel en zorgvuldig op een passende plek komen en daarnaast om te voorkomen dat scholen de aangemelde leerling ‘wegadviseren’. Deze handleiding geeft zowel scholen, als ouders en leerlingen informatie over deze zorgplicht en zal onder andere te vinden zijn op de website van het Samenwerkingsverband. Het doel is om deze handleiding ook op de website van de gemeente Utrecht te plaatsen, zodat ouders ook via die route geïnformeerd worden over wat zij mogen verwachten van basisscholen in Utrecht en wat scholen van ouders nodig hebben om de zorgplicht goed te kunnen uitvoeren.

---

¹ [Aanmelden basisschool | gemeente Utrecht](#)

² [Document Utrecht - Utrecht groeit met je mee! - Utrechtse Onderwijsagenda 2019 - 2022.pdf - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

³ [Utrechtse Onderwijs Agenda 2023-2026 | Gemeente Utrecht - Zorgprofessionals](#)

⁴ [Verbeteraanpak passend onderwijs.pdf \(overheid.nl\)](#)

Het tweede voorstel uit de landelijke verbeteraanpak passend onderwijs dat raakt aan de inhoud van deze handleiding is voorstel 9: *betere en snellere besluiten*. Wanneer onderwijs en zorg niet tot een aanbod komen, dan komt er een wettelijke verplichting dat het Samenwerkingsverband en de gemeente een doorbraakaanpak organiseren. Deze doorbraakaanpak is vergelijkbaar met het sluitstuk van de zogeheten interventieroute thuiszittersaanpak waar in Utrecht mee gewerkt wordt ([zie 3.1](#)) door de verschillende kernpartners. Deze interventieroute sluit naadloos aan op de spil van de Utrechtse werkwijze ter voorkoming van thuiszitters: de kernparteraanpak.

Deze handreiking geeft met behulp van stappenplannen en stroomschema's weer wie welke verantwoordelijkheden heeft als het gaat om aanmelding en plaatsing van leerlingen. Als een leerling zonder meer geplaatst kan worden binnen een school, dan is het Utrechtse aanmeldbeleid toereikend. Als een leerling vanwege een grotere ondersteuningsvraag niet zonder meer geplaatst kan worden, dan bieden de stappenplannen en stroomschema's houvast. Naast de verantwoordelijkheden van de verschillende professionals (scholen, samenwerkingsverband, kernpartners) worden ook de rechten en plichten van ouders in deze processen benoemd.

Hoofdstuk 1 (regulier onderwijs) en hoofdstuk 4 (gespecialiseerd onderwijs) zijn weergaven van de processtappen rondom aanmelding en plaatsing zoals weergegeven in de wet passend onderwijs. In hoofdstuk 2 en 3 staan (ook) Utrecht-specifieke afspraken rondom samenwerking tussen scholen, schoolbesturen en kernpartners.

De handreiking is juridisch getoetst door onderwijsjuristen en eventuele vragen over de inhoud worden voorgelegd aan deze onderwijsjuristen.

De handreiking eindigt met een bronnenlijst, zodat voor de lezer helder is van welke informatie gebruik gemaakt is.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Aanmelding en plaatsing in het reguliere basisonderwijs in Utrecht	5
1.1 Aanmelding.....	5
1.2 Zorgplicht.....	6
1.3 Onderzoeksplicht.....	7
1.4 Rol ouders.....	9
2. Toelaatbaarheid en uitvoering zorgplicht - stappenplan	11
3. Interventieroute thuiszittersaanpak	13
4. Aanmelding en plaatsing binnen het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4).....	15
5. Bronnenlijst	17

1. Aanmelding en plaatsing in het reguliere basisonderwijs in Utrecht

Op 8 april 2021 hebben de meeste Utrechtse schoolbesturen hun handtekening gezet onder het stedelijke aanmeldbeleid⁵. Dit aanmeldbeleid moet zorgen voor een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldproces, waarbij alle kinderen gelijke onderwijskansen hebben. Dit sluit naadloos aan op de ambitie die is opgenomen in de Utrechtse Onderwijsagenda 2019-2022⁶: gelijke onderwijskansen voor ieder kind.

Het nieuwe aanmeldbeleid geeft richting aan de aanmelding en plaatsing van de zogeheten onderinstroom: peuters die naar de basisschool gaan, als zij 4 jaar worden. De zij-instroom – als gevolg van een tussentijdse schoolwissel of instroom vanaf de leeftijd van 4 jaar – is nog niet opgenomen in dit aanmeldbeleid. Hier wordt mogelijk in een volgende fase een antwoord op gegeven. In de tussentijd biedt deze handreiking houvast in de situaties waarin het niet zonder meer lukt om voor zij-instromers een passende onderwijsplek te vinden. Deze handreiking gaat daarmee verder waar het stedelijke aanmeldbeleid eindigt.

Sleutelbegrippen in onderstaand stroomschema zijn de aanmelding, de zorgplicht en de onderzoeksplicht. Om goed uit de voeten te kunnen met het stroomschema, worden deze begrippen hieronder toegelicht en is er bijzondere aandacht voor de rol van ouders.

1.1 Aanmelding

Ouders mogen hun kind op iedere school aanmelden. Aanmelden mag vanaf de leeftijd van drie jaar. De aanmelding van een kind van drie jaar gaat altijd via het digitale aanmeldformulier via de website naardebasisschool.utrecht.nl. Vanaf de leeftijd van vier jaar kan een schriftelijke aanmelding het aanmeldformulier van de school zijn, maar een mail van de ouder met het verzoek tot aanmelding en de benodigde informatie geldt ook als aanmelding.

Als ouders geen schriftelijke aanmelding hebben gedaan, maar de school start met de uitvoering van het onderzoek passend onderwijs binnen de onderzoeksplicht, dan handel je als school als ware er sprake van een aanmelding. Ook als ouders na een kennismaking het advies krijgen om hun kind niet aan te melden, zijn zij vrij om alsnog schriftelijk aan te melden. Ook dan heeft de school zorgplicht en dient de school te onderzoeken of de leerling kan worden toegelaten.

---

⁵ [Naardebasisschool.utrecht.nl](http://naardebasisschool.utrecht.nl) | [Naardebasisschool](http://naardebasisschool.nl)

⁶ [Document Utrecht - Utrecht groeit met je mee! - Utrechtse Onderwijsagenda 2019 - 2022.pdf - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

Het schoolbestuur mag om de volgende redenen een aanmelding weigeren⁷:

- De school is vol en de school maakt consistent en transparant gebruik van hun toelatingsbeleid.
  - De school maakt consistent en transparant gebruik van hun toelatingsbeleid.
  - Voor ouders is inzichtelijk hoeveel plaatsruimte er is en hoeveel aanmeldingen er zijn.
- **De school kan niet voorzien in de ondersteuning die een leerling nodig heeft.**
- Ouders accepteren de godsdienstige of levensbeschouwelijke richting van de school niet.
- De school biedt een bijzondere vorm van onderwijs aan bovenop het reguliere onderwijs en hanteert daarvoor extra voorwaarden. Denk hierbij aan een sportklas.

In het tweede geval – de school kan niet voorzien in de ondersteuning die een leerling nodig heeft – heeft de school [zorgplicht](#).

De redenen dat een school niet kan voldoen aan de ondersteuningsbehoeften van een leerling kunnen uiteenlopend zijn en hierbij weegt de school ook de extra ondersteuning mee die het samenwerkingsverband kan bieden. Voor iedere weigeringsgrond geldt dat die gestoeld moet zijn op een heldere en transparante onderbouwing op schrift.

1.2 Zorgplicht

Als een school niet kan voorzien in de ondersteuning die een leerling nodig heeft, mag de school de toelating weigeren. In dit geval heeft school wél altijd zorgplicht. De zorgplicht is in het leven geroepen sinds de komst van passend onderwijs en heeft drie doelen⁸:

1. Verantwoordelijkheden helder beleggen
2. Ouders ontlasten
3. Thuiszitten voorkomen

Zodra een ouders zijn of haar kind schriftelijk heeft aangemeld op een school, heeft de school zorgplicht en daarmee zijn zij verantwoordelijk voor het vinden van een passende plek voor de leerling. Dit geldt alleen voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. De zorgplicht bestaat uit drie delen:

1. De school moet onderzoeken of zij de benodigde ondersteuning kan bieden (= [onderzoeksplicht](#))
2. De school mag de leerling pas weigeren als er een passende onderwijsplek gevonden is.
3. De school zoekt een passende onderwijsplek voor de leerling.

---

⁷ [Toelating leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte \(onderwijsgeschillen.nl\)](#)

⁸ [Toezicht en handhaving zorgplicht passend onderwijs | Samenwerkingsverbanden passend onderwijs | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

Als een school na de onderzoeksplicht besluit een leerling niet aan te nemen, omdat de school niet kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte, dan moeten er een aantal procedurele stappen doorlopen worden.⁹

Binnen zes weken na ontvangst van de aanmelding neemt het schoolbestuur een beslissing over de toelating van de leerling.

- Indien nodig mag deze beslissing **eenmalig tot vier weken uitgesteld** worden.
- Bij overschrijding van deze termijn is de school verplicht de leerling in te schrijven en (tijdelijk) te plaatsen totdat er een beslissing over de aanmelding is genomen.
- Ouders kunnen **binnen zes weken** na de beslissing schriftelijk bezwaar maken bij het schoolbestuur.
- Het schoolbestuur moet **binnen vier weken** beslissen naar aanleiding van dat bezwaar.
- Als ouders een geschil over de weigering van de toelating aanhangig hebben gemaakt bij de Geschillencommissie¹⁰, dan wordt de beslissing van het schoolbestuur uitgesteld tot het advies van de Geschillencommissie.

Voor het uitvoeren van de zorgplicht gaat de school van aanmelding – in overleg met ouders – op zoek naar een passende onderwijsplek voor de leerling. De schoolondersteuningsprofielen van andere scholen in het Samenwerkingsverband kunnen hierbij helpend zijn, omdat deze zicht geven op de ondersteuningsmogelijkheden van de scholen. In [hoofdstuk 2](#) lees je meer over de uitvoering van de zorgplicht en het bijbehorende stappenplan.

1.3 Onderzoeksplicht

Een belangrijk onderdeel van de hierboven beschreven zorgplicht is de onderzoeksplicht¹¹. Er wordt ook gesproken over onderzoek passend onderwijs. De school van aanmelding onderzoekt welke extra ondersteuning de aangemelde leerling nodig heeft en wat de school op dat gebied kan bieden.

Als uit de aanmelding duidelijk wordt dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft, maar nog niet hoeveel en welke extra ondersteuning, dan is de school verplicht om dit te onderzoeken. Zij moeten in kaart brengen wat de belemmerende en stimulerende factoren zijn voor de leerling om onderwijs op de betreffende school te kunnen volgen. De school mag de ouders voor dit onderzoek om aanvullende informatie vragen. Als ouders deze informatie niet willen verstrekken, kan dat voor de school een reden zijn om de leerling te weigeren of om de aanmelding niet in behandeling te nemen.

---

⁹ [Toelating leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte \(onderwijsgeschillen.nl\)](#)

¹⁰ [Geschillencommissie passend onderwijs \(GPO\) - Onderwijsgeschillen Geschillencommissie passend onderwijs](#)

¹¹ [Toelating leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte \(onderwijsgeschillen.nl\)](#)

Iedere school is verplicht om een onderwijskundig rapport (OKR) op te stellen als een leerling naar een andere school gaat.¹² Het onderwijskundig rapport helpt de nieuwe school om passend onderwijsaanbod en begeleiding vorm te geven. In het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens¹³ worden regels gegeven voor het uitwisselen van leerlinggegevens tussen scholen. Daarin staat onder andere dat het onderwijskundig rapport niet meer mag bevatten dan administratieve gegevens, gegevens over onderwijshistorie en leerresultaten, gegevens over sociaal emotionele ontwikkeling en gedrag, gegevens over gegeven of geïndiceerde begeleiding en gegevens over verzuim. De wet schrijft niet tot in detail voor wat in het onderwijskundig rapport hoort te staan.

Het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens en de AVG stellen bovendien dat:

- er alleen gegevens uitgewisseld mogen worden die strikt noodzakelijk zijn voor het leren en begeleiden van de leerling op de volgende school (op het moment dat de leerling overstapt),
- het onderwijskundige rapport uitsluitend uitgewisseld mag worden bij een overstap naar een andere school,
- ouders inzage- en correctierecht hebben bij de uitwisseling van het onderwijskundig rapport,
- ouders hun bezwaren en hun visie mogen toevoegen in het onderwijskundig rapport en
- scholen ouders verplicht en actief moeten informeren over de inhoud van het onderwijskundige rapport.

Als helder is welke extra ondersteuning de leerling nodig heeft, moet de school onderzoeken of zij deze ondersteuning kunnen realiseren, zo nodig met een arrangement vanuit het Samenwerkingsverband. Het Schoolondersteuningsprofiel¹⁴ zou zicht moeten geven op de ondersteuningsmogelijkheden van de school. Het is belangrijk om de ouders hier constant in te blijven betrekken. Als na dit zorgvuldige onderzoek blijkt dat de benodigde extra ondersteuning onevenredig belastend is voor de school, dan mogen zij de leerling weigeren. De school moet deze conclusie kunnen onderbouwen, waar nodig met informatie over de overleggen die plaatsgevonden hebben met het Samenwerkingsverband.

Wanneer de school – na het uitvoeren van de onderzoeksplicht – besluit de leerling te weigeren, ontslaat dat de school niet van de zorgplicht. Zij zullen dan, in overleg met ouders, op zoek moeten naar een passende onderwijsplek.¹⁵

---

¹² [Onderwijskundig rapport \(onderwijsinspectie.nl\)](https://onderwijsinspectie.nl/onderwijs/onderwijskundig-rapport)

¹³ [wetten.nl - Regeling - Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens - BWBR0031619 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl/Regeling-Besluit-uitwisseling-leer-en-begeleidingsgegevens-BWBR0031619)

¹⁴ [Schoolondersteuningsprofiel - Ouders & Onderwijs \(oudersenonderwijs.nl\)](https://oudersenonderwijs.nl/schoolondersteuningsprofiel)

¹⁵ [Zorgplicht passend onderwijs - Steunpunt Passend Onderwijs \(steunpuntpassendonderwijs-povo.nl\)](https://steunpuntpassendonderwijs-povo.nl/zorgplicht-passend-onderwijs)

1.4 Rol ouders

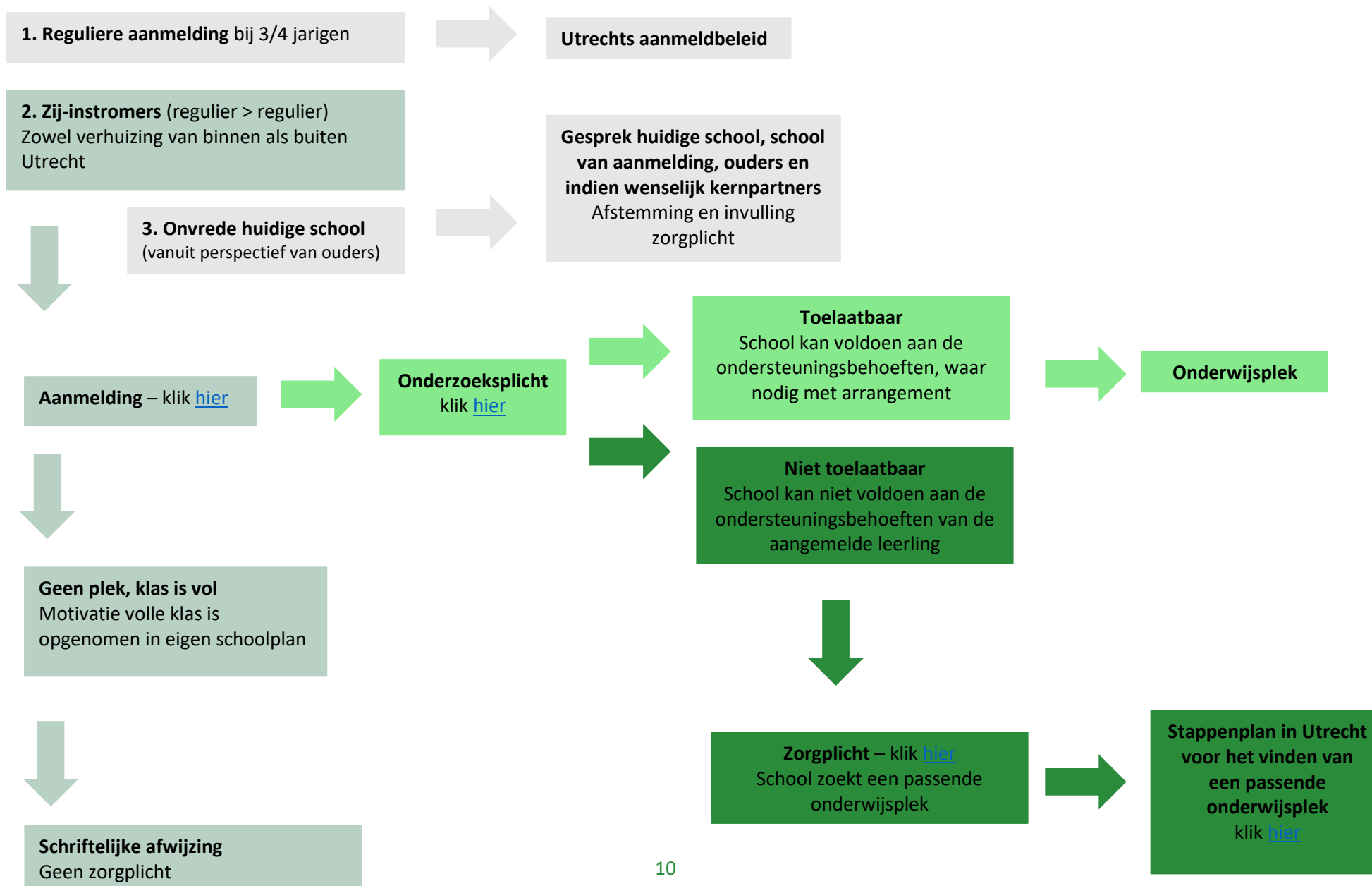
Ouders melden hun kind schriftelijk aan op een andere school. Zij mogen dit op meerdere scholen tegelijk doen. Zij hebben hierbij de plicht om dit te melden aan de overige scholen en om daarbij aan te geven welke school hun voorkeur geniet. Als het gaat om een kind met een extra ondersteuningsvraag, dan gaat de school die de eerste voorkeur geniet van ouders onderzoeken welke extra ondersteuning het kind nodig heeft en wat de school daarin kan bieden. De school kan in deze zoektocht vragen om meer informatie dan zij bij aanmelding ontvangen hebben. Als een school onvoldoende informatie over een leerling heeft ontvangen om de aanmelding te beoordelen en ouders weigeren meer informatie te geven, dan kan ze besluiten een aanvraag niet te behandelen. Ouders moeten dan wel de gelegenheid krijgen informatie aan te vullen. Artikel 40 lid 3 en artikel 63 lid 4¹⁶ uit de Wet op het Primair Onderwijs gaan hier nader op in.

Het bevoegd gezag kan besluiten een aanmelding voor toelating niet te behandelen, indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanmelding of voor de voorbereiding van de toelatingsbeslissing, mits ouders de gelegenheid hebben gehad de aanmelding binnen een door het bevoegd gezag gestelde termijn aan te vullen. Een beslissing om de aanmelding niet te behandelen wordt aan de ouders bekendgemaakt binnen 4 weken nadat de aanmelding is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. De termijn voor het nemen van de toelatingsbeslissing wordt opgeschort met ingang van de dag waarop de schoolleiding de ouders uitnodigt de aanmelding aan te vullen, tot de dag waarop de aanmelding is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

---

¹⁶ [wetten.nl - Regeling - Wet op het primair onderwijs - BWBR0003420 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl/Regeling-Wet-op-het-primair-onderwijs-BWBR0003420-overheid.nl)

1.5 Stroomschema - aanmelding en plaatsing in het reguliere basisonderwijs in Utrecht

2. Toelaatbaarheid en uitvoering zorgplicht - stappenplan

De wet op het primair onderwijs stelt dat scholen hun zorgplicht moeten uitvoeren als zij een leerling met een grotere of specifieke ondersteuningsbehoefte niet (kunnen) toelaten op hun school en stelt daarbij een aantal termijnen. Het stappenplan op de volgende pagina moet ondersteunend zijn aan dit proces, zodat iedereen die betrokken moet worden daadwerkelijk betrokken wordt en dat alles gebeurt binnen de wettelijke termijnen die hiervoor gesteld zijn.

Stappenplan - aangemelde leerling is niet toelaatbaar en uitvoeren van de zorgplicht

Stap 0	Aanmelding: ouders melden hun kind aan op een school door het sturen van een mail of het invullen van een aanmeldformulier
Stap 1	Onderzoeksplicht: onderzoek ondersteuningsbehoeften van leerling > School van aanmelding maakt beeld van ondersteuningsbehoeften van leerling compleet > Bij twijfel over ondersteuningsvraag consulent Samenwerkingsverband betrekken
Stap 2	Onderzoeksplicht: afwijzing op basis van resultaat onderzoek ondersteuningsbehoeften > School neemt contact op met ouders van aangemelde leerling > School geeft een schriftelijke afwijzing en motiveert deze
Stap 3	Zorgplicht: Overige aanmeldingen > School vraagt aan ouders of de leerling ook bij andere scholen is aangemeld > School biedt aan om contact te zoeken met deze scholen voor navraag of daar plek is
Stap 4	Zorgplicht: Voorkeursscholen top 3 van ouders > School vraagt aan ouders naar top 3 van andere voorkeursscholen
Stap 5	Zorgplicht: Consultatie directeuren voorkeursscholen top 3 van ouders > Directeur vraagt collega directeuren naar mogelijke plek voor leerling
Stap 6	Zorgplicht: Directeurenoverleg in de wijk > School van aanmelding met zorgplicht organiseert gesprek binnen 2 weken > Wenselijk: 4 tot 6 scholen > Criteria voor uitnodigingen: voorkeursscholen ouders + afstand tot de school > IB'ers van de huidige school aanwezig > Consulent Samenwerkingsverband en andere kernpartners sluiten waar nodig aan: bij grotere ondersteuningsvraag > Indien nodig sluit een vertegenwoordiger van het schoolbestuur van de school van aanmelding aan

Onderwijsplek

Onderwijsplek

Resultaat: na directeurenoverleg is er binnen 2 weken onderwijsplek voor leerling

Interventieroute
Klik [hier](#) voor toelichting

De termijnen in dit stappenplan zijn een richtlijn, hier kunnen geen rechten aan ontleend worden.

3. Interventieroute thuiszittersaanpak

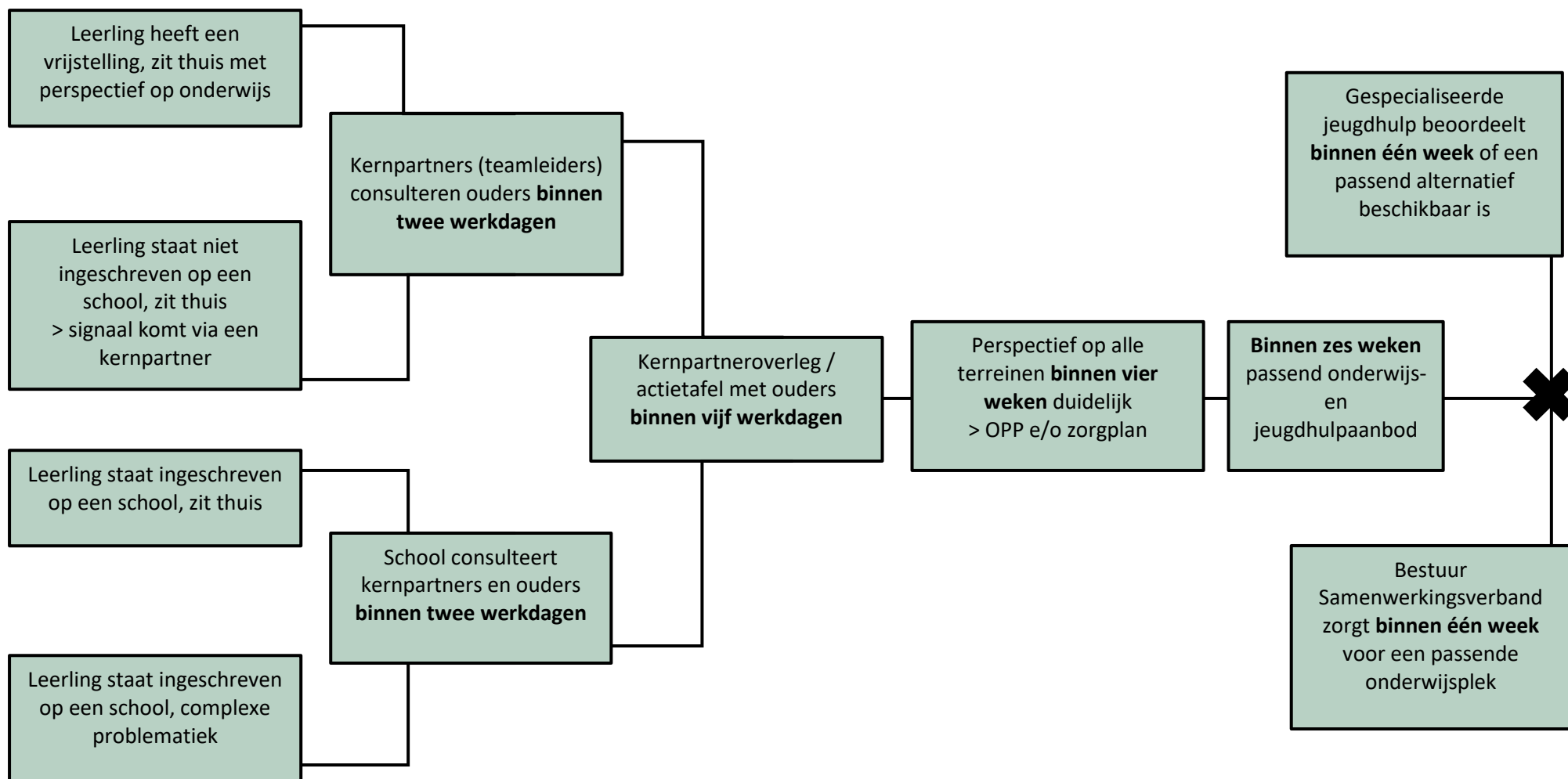
Met het Utrechts thuiszitterspact '*Van thuiszitten naar schoolgaan*' heeft Utrecht – vanuit de kernpartneraanpak – de werkwijze voor het voorkomen van thuiszitters versterkt. Daarbij hebben we ons als stad verbonden aan de ambitie dat geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend aanbod van onderwijs en/of jeugdhulp.

De interventieroute geeft houvast in situaties waarin kinderen onverhoopt uitvallen uit onderwijs. In hoofdstuk 2.1 staat het stappenplan voor het uitvoeren van de zorgplicht als een leerling niet toegelaten wordt op de school van aanmelding. Als na het uitvoeren van de zorgplicht, inclusief de onderzoeksplicht, geen onderwijsplek gevonden is, dan wordt de interventieroute bewandeld.

In het schema staan dikgedrukt de termijnen waar we ons binnen Utrecht aan willen houden als het tot deze interventieroute komt.

Een uitwerking van deze interventieroute is de [routekaart thuiszitten samen oplossen](#). Deze routekaart is een visuele ondersteuning voor zowel ouders als professionals.

Interventieroute thuiszittersaanpak

Voorwaarde: de verzuimregistratie van de scholen is op orde

De termijnen in de interventieroute zijn een richtlijn, hier kunnen geen rechten aan ontleend worden.

4. Aanmelding en plaatsing binnen het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4)

Binnen passend onderwijs kan de beste plek voor een leerling ook een plaats in het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs (verder te noemen speciaal (basis)onderwijs) zijn. Wanneer het reguliere basisonderwijs de onderwijsbehoeften van de leerling niet kan beantwoorden, kan de school na goed overleg met ouders en deskundigen van het samenwerkingsverband een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) indienen.

De Toelaatbaarheidscommissie (TLC) kent op een onafhankelijke, transparante wijze een toelaatbaarheidsverklaring toe. De toekenning vindt plaats op basis van een match tussen de onderwijsbehoeften van de leerling enerzijds en een passend ondersteuningsaanbod door de s(b)o school anderzijds. De TLC beoordeelt het dossier, waaronder het eerste en het tweede deskundigenadvies.¹⁷

Zowel voor het speciaal basisonderwijs als voor het speciaal onderwijs gelden, volgens de wet passend onderwijs, de algemene weigeringsgronden, zoals beschreven in [paragraaf 1.1](#) van deze handreiking. Als deze weigeringsgronden niet van toepassing zijn, hebben de scholen voor speciaal (basis)onderwijs dezelfde [onderzoeksplicht](#) en [zorgplicht](#) als de reguliere scholen. Hierbij is één belangrijke voorwaarde van toepassing: het samenwerkingsverband heeft bepaald dat plaatsing in het speciaal (basis)onderwijs noodzakelijk is en heeft hiertoe een toelaatbaarheidsverklaring afgegeven.

Er zijn drie routes om tot een s(b)o plaatsing te komen:

- Ouders kunnen hun kind direct aanmelden op de school voor speciaal (basis)onderwijs, mits er sprake is van een ondersteuningsbehoefte. Vanaf de schriftelijke aanmelding heeft de school voor speciaal (basis)onderwijs zorgplicht met de bijbehorende onderzoeksplicht. De school voor speciaal (basis)onderwijs vraagt de TLV aan.
- De leerling is ingeschreven op een reguliere school en die school kan niet meer aan de ondersteuningsbehoefte voldoen. De school van inschrijving vraagt een TLV aan en gaat, met ouders, op zoek naar een passende s(b)o school.
- De leerling is aangemeld op een reguliere school en die school stelt, vanuit hun onderzoeksplicht, dat zij niet aan de ondersteuningsbehoefte kunnen voldoen. De school van aanmelding vraagt een TLV aan en gaat, met ouders, op zoek naar een passende s(b)o school.

Als ouders geen schriftelijke aanmelding hebben gedaan, maar de school start met de uitvoering van het onderzoek passend onderwijs binnen de onderzoeksplicht, dan handel je als school als ware er sprake van een aanmelding. Ook als ouders na een kennismaking het advies krijgen om hun kind niet

---

¹⁷ [TLV speciaal \(basis\)onderwijs – SWV Utrecht PO](#)

aan te melden, zijn zij vrij om alsnog schriftelijk aan te melden. Ook dan heeft de school zorgplicht en dient de school te onderzoeken of de leerling kan worden toegelaten.

Als de school van aanmelding of de school van inschrijving niet (meer) aan de ondersteuningsbehoefte kan voldoen en er een TLV is afgegeven, zal de reguliere school op zoek gaan naar een andere school voor speciaal (basis)onderwijs. Het is als school voor speciaal (basis)onderwijs mogelijk om op basis van een dossier te adviseren of zij de leerling plaatsbaar achten binnen het speciaal (basis)onderwijs in het algemeen en dus niet op deze specifieke school. De school van inschrijving vraagt dit advies aan de betreffende school voor speciaal (basis)onderwijs en deelt hiertoe anoniem het dossier van de leerling. Op deze manier is er geen sprake van een (schijn)aanmelding.

Let op: een observatie of een gesprek met ouders kan wél gezien worden als ware er sprake van een aanmelding en maakt dus geen onderdeel uit van deze adviesmogelijkheid.

5. Bronnenlijst

Gemeente Utrecht

- Centraal aanmeldbeleid Utrechtse basisscholen | klik [hier](#)
- Utrechtse Onderwijs Agenda 2023 – 2026 | klik [hier](#)

Stichting Onderwijsgeschillen | klik [hier](#)

- Toelating van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
- Geschillencommissie passend onderwijs
- Zorg- en onderzoeksplicht: verwachtingen
- Onderwijskundig rapport

Onderwijsinspectie

- Toezicht en handhaving zorgplicht passend onderwijs | klik [hier](#)

Ouders en Onderwijs

- Schoolondersteuningsprofiel | klik [hier](#)

Overheid

- Wet passend onderwijs | klik [hier](#)
- Wet op het primair onderwijs | klik [hier](#)
- Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens | klik [hier](#)
- Helderheid rond passend onderwijs | klik [hier](#)

Steunpunt Passend Onderwijs

- Zorgplicht passend onderwijs | klik [hier](#)

SWV Utrecht PO

- TLV speciaal (basis)onderwijs – SWV Utrecht PO | klik [hier](#)